

MÒDUL 2. PROPOSTA DIDÀCTICA “Ghulam”. Professora: Olga Olivera i Tabeni.

Indiqueu en negreta quines són les competències que treballem en aquesta proposta didàctica:

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS	COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES
1) Comp. comunicativa LINGÜÍSTICA i AUDIOVISUAL. 2) Comp. comunicativa ARTÍSTICA i CULTURAL. 3) Tractament de la INFORMACIÓ i de la COMUNICACIÓ DIGITAL. 4) Comp. MATEMÀTICA 5) Comp. D'APRENDRE A APRENDRE. 6) Comp. d'Iniciativa i AUTONOMIA	7) Competència en el coneixement i la interacció amb el món físic. 8) Competència social i ciutadana

1.- INTRODUCCIÓ

La proposta didàctica “Ghulam” pertany a la unitat didàctica “Contant històries”. “Ghulam” és una proposta introductòria de la unitat o d'avaluació inicial.

La unitat didàctica “contant històries” preten treballar l'anàlisi de fotografies, tot fent-ho des d'una perspectiva propera a l'alumne (S'utilitzaran fotografies d'àlbums de família)

A “Ghulam” – títol d'una fotografia realitzada per Stephanie Sinclair- es treballarà l'anàlisi de dita fotografia.

A priori no tenen gaires coneixements, no s'ha treballat res semblant amb anterioritat. Només tenen alguns coneixements molt superficials i poc assimilats sobre els elements del llenguatge visual i plàstic, la composició, el color...

Aquesta unitat es treballarà a 2n d'ESO.

El nivell de l'alumnat és una mica baix.

Hi ha força diversitat cultural, cosa que pot ajudar a enriquir l'activitat.

Aquesta és una programació a priori del que es vol fer, si convé i es requereix es reconduirà l'activitat, tal i com contempla l'article 18.5 del decret 143/ 2007, de 26 de juny.

2.- OBJECTIUS

1. Comprendre que la fotografia és una experiència pròpia i personal. Que tots tenim diferents maneres de fer i veure.
2. Aprendre a llegir a través d'una imatge. Descripció. Interpretació.
3. Anàlisi d'alguns elements del llenguatge visual i plàstic, per exemple: punt de vista, composició, format, plans, centres d'interès, il·luminació, color...
4. Contemplar d'altres realitats culturals, com a forma d'enriquiment cultural i de generar nous coneixements. Tenir una actitud respectuosa cap aquesta diversitat.
5. Ús de les TIC per a la recerca d'informació.
6. Utilitzar la terminologia pròpia del llenguatge artístic per descriure les imatges.
7. Processament de la informació obtinguda.
8. Desenvolupar activitats col·lectives que potenciïn les possibilitats crítiques, comunicatives i afavoreixin el diàleg i la col·laboració.
9. Observar, comprendre i reflexionar sobre el sentit i la diversitat de les imatges de la cultura visual, mostrant el necessari sentit crític.

3.- CONTINGUTS

	Coneixements (saber)	Capacitats habilitats (saber fer)	Actituds (saber ser i estar)
	1. La percepció com a experiència pròpia, personal. (John Berger: “Modes de veure”) 2. Elements del llenguatge visual i plàstic.	1. Anàlisi d'una fotografia. 2. Cerca de la informació necessària per tal d'entendre més bé una imatge. Us de les TIC. 3. Processament d'informació.	1. Valoració de la percepció, de les seves variacions possibles respecte a diferents possibilitats culturals, d'interessos... 2. Disposició a la crítica constructiva davant els propis resultats i els dels altres. 3. Interès i predisposició a buscar informació, processar-la i a analitzar e investigar sobre una imatge en concret. 4. Actitut respectuosa cap a altres realitats culturals. 5. Treball en equip, tot respectant les pròpies idees i les dels companys 6. Reconeixement i valoració del paper de la imatge en la societat actual.

4. ACTIVITATS

- **Activitat 1.** Pluja d'idees a partir de la fotografia d'Stephanie Sinclair titulada: "Ghulam".
- **Activitat 2.** Posada en comú en grups d'alumnes. Realització individual d'un esquema a partir de les idees més importants que han sortit durant la pluja d'idees.
- **Activitat 3.** Comparació entre "Ghulam" i dues fotografies més de la mateixa autora. Cada alumne haurà d'escriure un petit text al respecte.

- **Activitat 4.** Cerca d'informació per Internet de la fotografia "Ghulam". Processament de tota la informació obtinguda.
Els alumnes escriuran un text que hauran d'explicar a classe davant el grup-classe.
- **Activitat 5.** Explicació per grups davant el grup classe.

* Nota: Al finalitzar la unitat didàctica "contant històries", com a darrera activitat se li proposarà a l'alumne – l de manera totalment individual- tornar a analitzar "Ghulam", ara però a partir de tots els coneixements

adquirits; de tal manera que l'alumne i el professor mateix puguin veure fins a quin punt s'ha produït un aprenentatge significatiu o si l'activitat no ha estat del tot satisfactòria com calia esperar.

És important poder comparar el que es sabia a priori i el que es sap una vegada finalitzat el procés d'ensenyament i aprenentatge, d'aquesta manera l'alumne podrà prendre consciència realment del seu propi aprenentatge.

5.- METODOLOGIA

Com ja he comentat s'iniciarà l'activitat docent amb una pluja d'idees. L'alumne tindrà llibertat absoluta per dir el que vulgui. A partir d'ella es procedirà a ajudar l'alumne en el seu aprenentatge. El professor esdevindrà solament mediador d'aquest aprenentatge, essent l'alumne el que ha de bastir el seu propi coneixement (aprendre a aprendre)

CAL RECORDAR QUE:

Tecnologia, ciències, anglès, educació física, visual i plàstica, socials i música fan 1/3 de les hores d'algun dels cursos, utilitzant recursos TIC (activitat contemplada dins el Pla Estratègic de centre)

RECORDAR TAMBÉ QUE ES TREBALLARÀ TRANSVERSALMENT AL CENTRE:

2n ESO: L'elaboració d'esquemes i la comprensió lectora.

5.- CONNEXIONS AMB ALTRES MATÈRIES

Tecnologies

- Ús de les TIC

Ciències socials

- Valoració de la necessitat de preservar i donar a conèixer el patrimoni cultural de les societats.

Llengua

- Llenguatge oral (opinions dels alumnes en públic). Llenguatge escrit (Ús de la llengua escrita per a contestar les preguntes proposades...)

Ètica/filosofia

- Plantejament de temes transversals que tenen una component fortament ètica.

6. RECURSOS

- Transparències.
- Pàgines web.
- Articles de diaris extrets de diaris impresos.

7. ORGANITZACIÓ A L'AULA

Individual/ per grups de treball/ Amb el gran grup

8. TEMPORITZACIÓ

3-4 hores

9. CRITERIS D'AVUACIÓ

El principal objectiu de l'avaluació no és aprovar o suspendre l'alumnat, sinó obtenir una informació que ens sigui útil per tal de millorar els processos d'ensenyament i aprenentatge.

Ja he comentat que aquesta proposta és una activitat d'avaluació inicial.

Totes les activitats s'avaluaran (avaluació formativa)

Els comentaris i exposicions en grup per part dels alumnes també s'avaluaran. A la vegada que el treball en grup.

Al finalitzar la unitat didàctica es procedirà a fer l'avaluació sumativa (Activitat que ja he comentat amb anterioritat en aquesta programació).

CRITERIS D'AVALUACIÓ

- Utilitzar la terminologia pròpia del llenguatge artístic per descriure les imatges.
- Elaborar i participar, activament, en projectes en grup.
- Analitzar fotografies tot descrivint, interpretant-les i tenint presents els elements del llenguatge visual i plàstic tals com la composició, equilibri, centres d'interés, color...
- Tenir una actitud respectuosa cap a la diversitat cultural.
- Ús correcte de les TIC per a la recerca d'informació.
- Processament de la informació obtinguda.
- Interés mostrat
- Correcte comportament

10. AVALUACIÓ DELS RESULTATS

L'activitat es desenvolupa segons la programació presentada, però els resultats no són els esperats i cal modificar la idea que es tenia a priori de l'activitat. Els alumnes mostren problemes alhora d'explicitar oralment i per escrit que és el que veuen a la fotografia "Ghulam". A la vegada hi ha un desordre de les idees, errors de terminologia importants, (per exemple "gorro" en comptes de turbant)... Errors conceptuals del tipus: "L'equilibrament és central...". Faltes ortogràfiques greus, dificultats de comprensió. Dificultats alhora de sintetitzar les idees i fer esquemes o mapes conceptuals. Volen anar massa ràpid resolen els exercicis...

Finalment es realitzen les següents activitats adaptades a l'alumnat presentat:

- **Activitat 1.** (Igual que la proposada) Es projecta en una transparència amb la imatge de "Ghulam" . Es reparteixen paperets perquè els alumnes apuntin el que hi veuen, tot fent una breu pluja d'idees.

Aquestes són les respostes dels alumnes a dita pluja d'idees:

- El color que destaca crec que és el vermell i una mica de blanc. Després el gorro de l'home aquell i la roba rosa de la dona. Són dues persones sentades damunt d'una alfombra.
- Una fotografia de Marruecos
- Dos persones sentades i una cortina roja. El que més destaca és la roba de l'home.
- Arabia Saudí, India. Roba blanca i roba rosa.

- A la **foto** es troba un senyor i una noia asseguts al terra. I pot ser la seva filla i el color **destaca** el vermell, blanc, rosa, verd i negre. I el equilibrament és central

- La manta roja, la barba del Marroquí, el gorro i el vestit blanc del marroquí. **Veig una imatge.**

- Penso que en aquesta imatge **destaca** el blanc amb el rosa i el rosa amb el blanc. Es veu un home gran al costat d'una noia jove, els dos estan rodejats de coixins.

- Això és una **fotografia** que hi ha dos persones sentades a terra i els colors que destaquen són el vermell i el blanc.

- Un moro al centre d'una cortina roja amb un gorro blanc. La resta no destaca.

- Dos persones, una cortina, coixins. Colors: Vermell i rosa, verd i rosa, gris i blanc.

- Jo veig dos persones sentades i són un senyor i una nena.

Els colors que destaquen la cortina rosa amb la roba rosada i amb la gorra blanca del senyor.

- Dos persones sentades en dos coixins i un fons roig.

- Roig, verd, rosa, blanc, gris, negre, granate.

Hi han un home, una nena. L'home amb una cosa blanca al cap.

- **Destaca** l'home que està de blanc amb les cortines vermelles. Hi ha dos persones, un home i una noia, són d'Irak o Arabia Saudí. Fan loga.

- Són dos persones que es van a casar.

- **Activitat 2.** (adaptada a la tipologia de l'alumnat) S'agrupen els alumnes (grups de 4 o 5 alumnes) i se'ls demana que busquin les categories principals que es poden trobar a la pluja d'idees que han fet, per tal d'agrupar les respostes per temes. Després han d'agrupar les respostes dels alumnes segons aquestes categories o temes tot enganxant-ho en una cartolina.

Categories trobades pels alumnes a partir de la pluja d'idees:

1. Descripció
2. “Pot ser la seva filla... / son dos persones que es van a casar” : Interpretació
3. Elements del llenguatge visual i plàstic
  - “El que més destaca”: Centres d'interés
  - Composició
  - Color

* El resultat de la categorització i de l'agrupament és bastant dolent. S'intenta reconduir l'activitat per tal que els alumnes aconseguixin l'aprenentatge.

Cal treballar procediments transversals com ara la comprensió, la redacció correcta i la realització de resums...

- **Activitat 3.** (Adaptada al grup) Al dia següent es fa una nova categorització però a nivell de gran grup. El professor llegeix cadascuna de les frases dels alumnes oralment i col·loca cada frase al lloc que li pertoca segons la categorització, consensuant i preguntant als alumnes a nivell oral.

Aquest és el resultat:

Què hi ha? DESCRIPCIÓ	Què vol dir? OPINIÓ	LLENGUATGE GRÀFICOPLÀSTIC		
		COMPOSICIÓ	COLOR	CENTRES D'INTERÈS
Són dues persones sentades damunt d'una alfombra.	<u>I pot ser la seva filla</u>	<u>I el equilibrament és central</u>	El <u>color</u> que <u>destaca</u> crec que és el vermell i una mica de blanc. Després el <u>gorro</u> de l'home aquell i la roba rosa de la dona.	
<u>Hi ha dos persones, un home i una noia,</u>	Una fotografia de <u>Marruecos</u>		El color <u>destaca</u> el vermell, blanc, rosa, verd i negre.	La manta roja, la barba del <u>Marroquí</u> , el <u>gorro</u> i el vestit blanc del <u>marroquí</u> .
Dos persones sentades i una cortina roja.	<u>Arabia Saudí, Índia.</u>		Penso que en aquesta imatge <u>destaca</u> el blanc amb el rosa i el rosa amb el blanc.	
<u>Roba blanca i roba rosa.</u>	<u>Són d'Irak o Arabia Saudí. Fan loga.</u>		Colors: Vermell i rosa, verd i rosa, gris i blanc.	Un moro al centre d'una cortina roja amb un <u>gorro</u> blanc. <u>La resta no destaca.</u>

<u>A la foto es troba un senyor i una noia asseguts al terra.</u>	<u>Són dos persones que es van a casar.</u>		Roig, verd, rosa, blanc, gris, negre, granate.	El que més <u>destaca</u> és la <u>roba de l'home</u> .
<u>Veig una imatge.</u>			<u>Destaca</u> l'home que està de blanc amb les cortines vermelles.	
<u>Es veu un home gran al costat d'una noia jove, els dos estan rodejats de coixins.</u>			El color <u>destaca</u> el vermell, blanc, rosa, verd i negre.	
<u>Això és una fotografia que hi ha dos persones sentades a terra</u>			Els colors que destaquen són el vermell i el blanc.	
Dos persones, una cortina, coixins.			Els colors que destaquen la cortina rosa amb la roba rosada i amb la <u>gorra</u> blanca del senyor.	
<u>Jo veig dos persones sentades i són un senyor i una nena.</u>			<u>Roba blanca i roba rosa.</u>	
Dos persones sentades en dos coixins i un fons roig.			Dos persones sentades i una cortina roja.	

Hi han un home, una nena. L'home amb una cosa blanca al cap.			Dos persones sentades en dos coixins i un fons roig.	

El resultat és l'esperat. Els alumnes han entès la diferència entre descripció i interpretació, com caldria elaborar les frases...S'han reconduït els errors de terminologia...

- **Activitat 4.** (Igual que la proposada) Cerca d'informació per Internet de la fotografia "Ghulam".

A aquells que tenen dificultats per accedir a Internet des de casa, els passo uns articles de la fotografia. (Vegis Annex)

Sorgeixen preguntes que ells mateixos intenten contestar-se amb l'ajut d'internet (Exemple: règim talibà...)

Vegis un exemple d'informació extreta d'internet per un alumne:

"Ghulam d'onze anys, va ser venuda per la seva família per a poder alimentar als seus altres germans, segons Sinclair la seva família tenia vergonya. A la imatge està al costat del seu marit de 40 anys. La seva mirada descriu perfectament la por que senten aquestes nenes quan són obligades a casar-se i per tant són sometudes posteriorment a relacions sexuals forçades i a treballar. El fotògraf la va captar durant el seu viatge de dos anys per Nepal, Etiòpia i Afganistan. Quan han passat sis anys de la caiguda del règim talibà a Afganistan segueixen regint-se per una tradició que determina i destrueix el futur de moltes nenes. Segons UNICEF el 15% dels nens contrau matrimoni abans de complir els 15 anys y un 43% dels matrimonis són entre menors".

- **Activitat 5.** (Igual que la proposada). Processament de la informació obtinguda per internet de la fotografia "Ghulam. Cada grup d'alumnes escriurà un text que hauran d'explicar a classe davant el grup-classe.

Primerament- per tal de treballar correctament- fotocopio totes les informacions obtingudes pels alumnes a través d'internet. A cada grup en dono una còpia. Els alumnes comencen a subrallar i resumir els continguts.

Vegis alguns resums fets pels alumnes:

Grup 1:

"Ghulam és una nena afgana d'once anys. Va ser venuda per la seva família per a poder alimentar als seus germans

En la imatge està sentada al costat del seu marit de 40 anys.

La seva mirada descriu perfectament la por que senten aquestes nenes quan son obligades a casar-se i per tant a tenir relacions sexuals amb els seus marits.

La fotografia guanyadora d'un premi d' UNICEF -feta per la estatunidenca Stephanie Sinclair- va ser seleccionada entre 1230 imatges de 142 fotògrafs provinents de 31 països.

Segons UNICEF el 16% dels nens afgans contrauen matrimoni abans de complir els quinze anys i un 43% dels matrimonis son entre menors".

Grup 2:

" Stephanie Sinclair és una fotoperiodista de 34 anys, que ha anat a Nepal, Etiòpia i Afganistan per a fer un treball sobre les nenes que són venudes.

Les nenes són casades, apartades de les seves famílies, no poden estudiar, han de treballar... Són obligades a tenir relacions sexuals.

Un cas conegut és el d'una nena afgana ,Ghulam, d'11 anys que va ser venuda a un home de 40 anys.

A Afganistan hi havia fins fa poc el règim talibà que prohibia estudiar a les nenes. Havien de casar-se joves. Els seus

marits les podien pegar. Tot i haver desaparegut, segueix passant el mateix.

L'any 2007 la foto de la nena Ghulam (realitzada per Sinclair) va guanyar un premi d'UNICEF a la millor fotografia de l'any”

- **Activitat 6.** (Igual que la programada) Explicació per grups davant el grup classe.

S'estableix un debat, aquestes són algunes de les opinions dels alumnes:

- Ghulam s'ha vist obligada a deixar els estudis. Quan no s'estudia, quan no és sap res, et poden enganyar fàcilment
- Al Marroc no t'obliguen a anar a l'escola, és la família la que t'obliga. A Brazil passa el mateix, també estudia qui vol.
- Hi ha països que els nens treballen des de petits. Al Marroc n'hi han. A Bolívia, la República Dominicana i Brazil hi han nens que treballen de netejabotes des de ben menuts, amb 7 o 8 anys.
- La situació de la nena és injusta, perquè és molt jove i hauria d'aprendre. Nosaltres tenim la sort de que els nostres pares no ens venen i podem estudiar pel dia de demà.

* Com és pot veure la diversa procedència d'algun de l'alumnat inicia un debat ric en respostes heterogènies.